

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Lahde, Gerhard Ludvig.; af G. L. Lahde.

Titel | Title:

Branden i Kiøbenhavn d. 5., 6. og 7. Iuny 1795

Udgivet år og sted | Publication time and place: [S.l.] : [s.n.], [1795]

Fysiske størrelse | Physical extent:

iv, 28 s., [5] tav.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

G. S. Lohde
København
1795

32. - 102.

Box

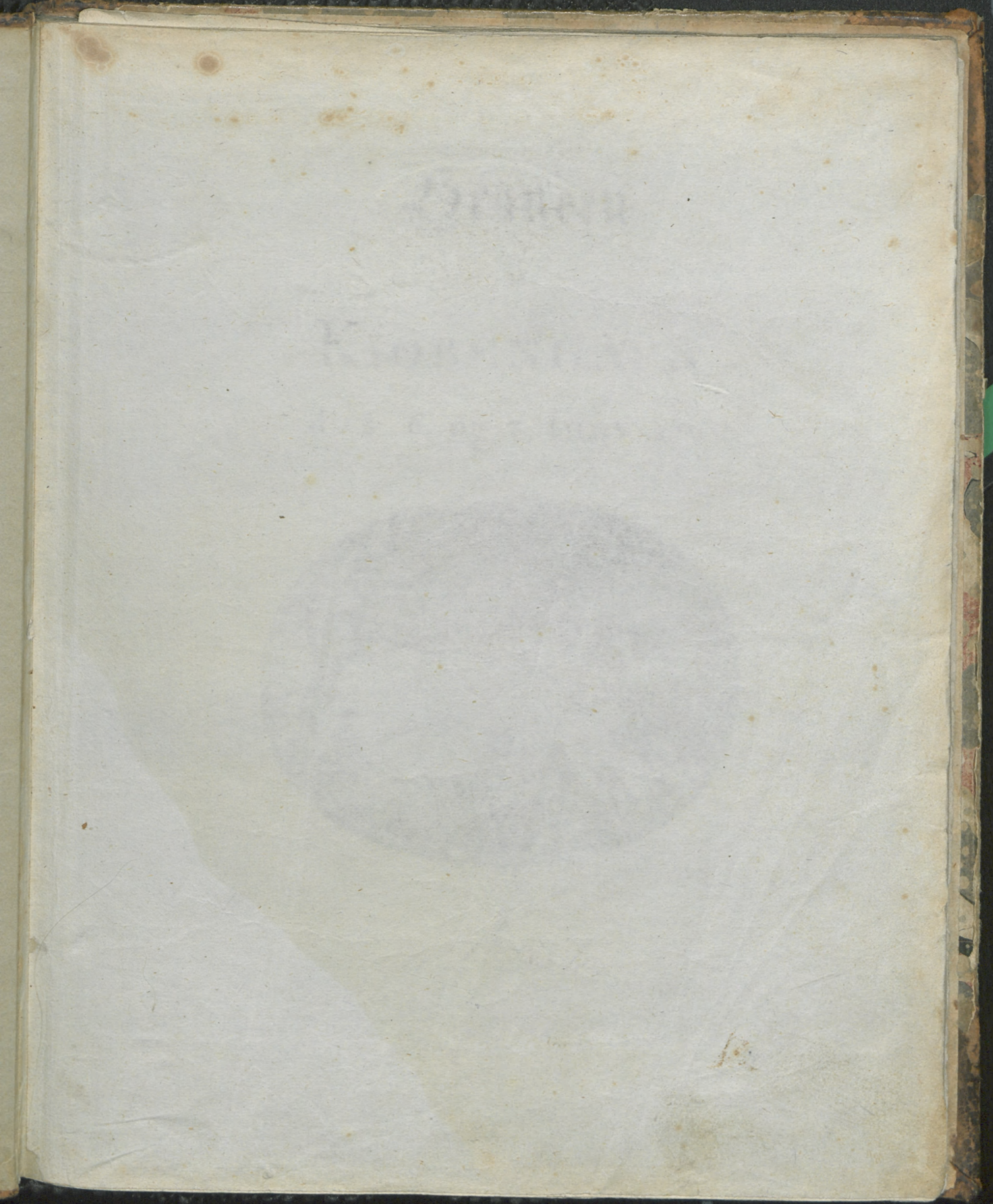
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

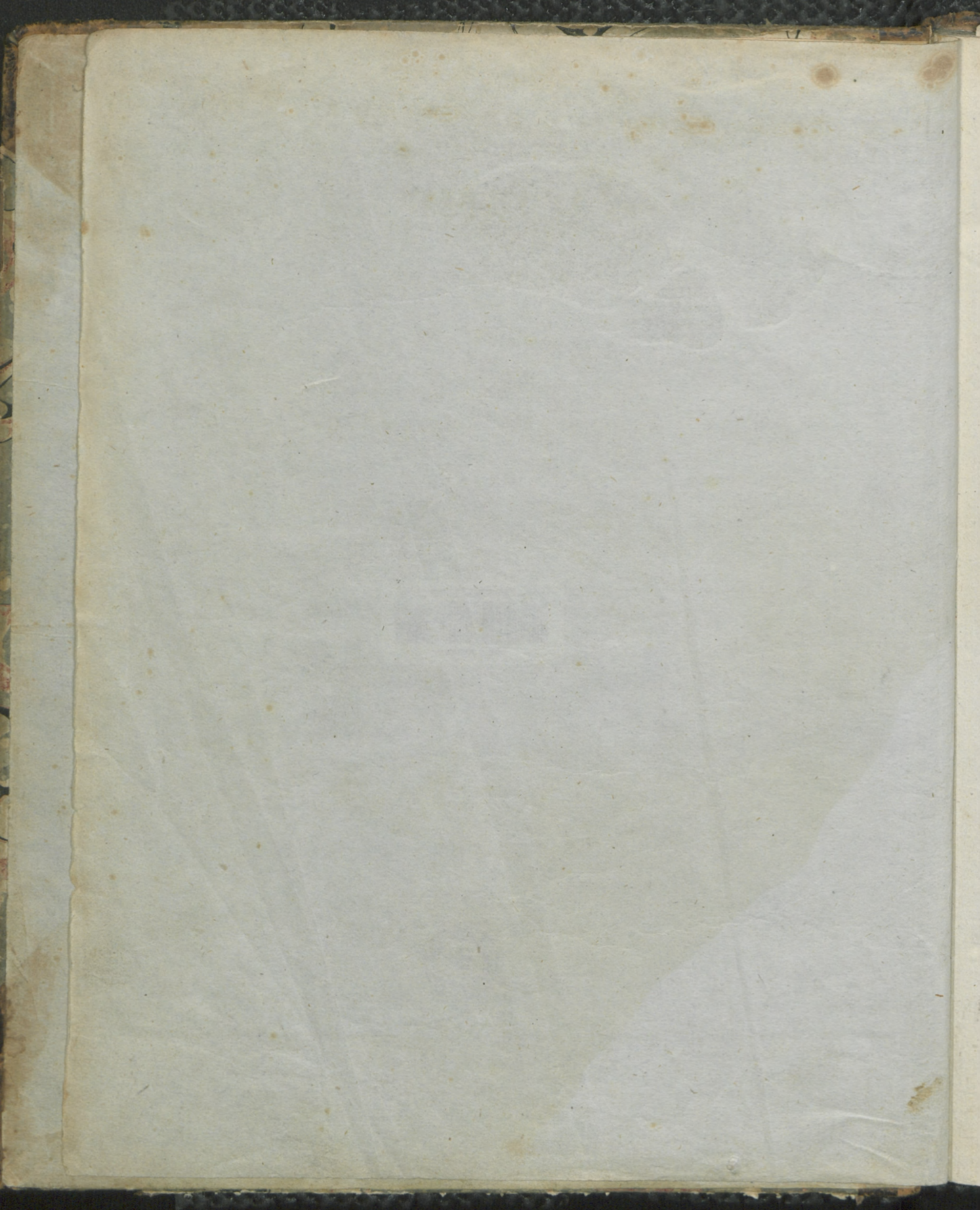

130020835940

De fem Tavler stjalet p. Indesalen Febr 1925
Senere gjenindsat

Branden

i

KIØBENHAVN

d: 5. 6. og 7, Juny 1795.

af
G. L. Lahde.

Forklaring

over

Bogstaverne og Talsene paa Grundplanen af Kiøbenhavn.

A.				No. 1. paa Christiansborgs Slotsplads.
B.	—	—	—	No. 2. paa Amagertorv.
C.	—	—	—	No. 3. ved Stormgaden.
D.	—	—	—	No. 4. paa Gammeltorv.
E.	—	—	—	No. 5. paa Nørrehold.

- A.** Gammelholm eller Bremerholm, hvorpaa sees: 1. Stedet Døllehaugen kabet, hvor Jden tog sin Begyndelse; 2. det lange Hovedmagazin, hvoraf een Deel blev staaende; 3. Indgangen til Holmen; 4. Admiraltets Bygningen, som sees i Brand paa No. 1; 5. Holmens Kirke, som blev sparet.
- B.** Raadhuset, derved 1. Gammeltorv; 2. Vandspringet, som sees i Forgrunden paa No. 4; 3. Nyetorv; 4. Vaisenhuset, og 5. dets Kirke; 6. Slutteriet.
- C.** Ruinerne af Slottet Christiansborg og dets Kirke; derved ligge: 1. Ridehuset; 2. Hoftheatret; 3. Ridebanen; 4. den saa kaldte Løngang; 5. de Kongelige Hestestalde; 6. Slotskanalen; 7. Marmorbroen; 8. Toihuset; 9. det store Kongelige Bibliothek, med Kunstammeret ovenpaa; 10. Proviantgaarden; 11. Cancelliet; 12. den nye Bølgse; 13. Børsen; 14. Plankeværket, som sees i Forgrunden af No. 1.

Dette Slot brændte den 26de Febr. 1794. De toende Forestillinger deraf, som jeg har udgivet, vise dets Brand, det ene om Aftenen Kl. 9 forfra, fra Vigantsgaden; det andet om Natten Kl. 2 bagfra, fra Hvidebrogade.

- D.** Amalienborg; i Midten er Friedrich V Statue til Hest; denne er omgivet med 4 Palatier: 1. Kongens; 2. Kronprindsens; 3. Arveprindsens og 4. Søefadets Akademiet.
- E.** Citadellet Frederichshavn; deri findes: 1. Kirken; 2. Commandantens Boelig.
- F.** Rosenborg; 1. den derved liggende offentlige Have; 2. Exerceerpladsen; 3. Exerceerhuset; 4. Livvagtens Caserner.
- G.** Charlottenborg paa Kongens Nyetorv, hvor det Kongelige Maler Akademie er; derved 1. den botaniske Have; 2. Mynten; 3. Christian V. Statue til Hest; 4. Siæthuset; 5. Comediehuset; 6. Hovedvægten.

H. Mar:

- H. MarmorKirke.
 I. GarnisonsKirke.
 K. NicolaiKirke, derved † Trykverket.
 L. Helliggeisteskirke.
 M. FruetKirke, derved † dens latinske Skole.
 N. PetriKirke.
 O. Trinitatis, eller runde Kirke, derved † det runde Taarn.
 P. Reformeert Kirke.
 Q. Fridrichs- eller tydske Kirke.
 R. Vor Frelseres Kirke, (begge de sidste ligge paa Christianshavn).
 S. Amagerport.
 T. Langebroe; derved a. Blaataarn; b. Kongens Bryghuus; c. Sommerpladsen.
 U. Vesterport.
 V. Norreport.
 X. Osterport.
 Z. Toldboden, derved † den saa kaldte Bom, hvorigennem Skibene ligge ind; † † Toldkammeret; † † † grønlandske Compagnie.

Det hele Strøg fra No. 1 til 59 hen ad imod Vesten, som er paa Kobberet antegnet med et dobbelt røg Streger, blev ovetaget.

1. Storrestræde. 2. Ved Holmens Kanal. 3. Admiralgade.
 4. Boldhuusgade. 5. Lægegade. 6. Reverenngade.
 7. Svaldergaarden. 8. Ullegade. 9. Biingaardstræde.
 10. Dybenggade. 11. Hummergade. 12. Nellikegang.
 13. Hvelvingen, derved † Trykverket.
 14. Østergade, hvor a. Integade, b. Halmstræde og c. St. Tor-
 gensgade fører hen til
 15. Lille Kongensgade. 16. Store Kirkestræde.
 17. Lille Kirkestræde. 18. Fortunstræde, paa Hiørnet af samme
 † Palais Royal.
 19. Lille Færgestræde. 20. Store Færgestræde.
 21. Høybroestræde, derved † Høybroe, 22. Amagertorb.
 23. Vimmelskæftet, hvor † Petersens Kloster.
 24. a. Læderstræde, deri † Synagogen. 24. b. Compagniestræde.
 25. Ved Stranden, hvor a. Veierboden, b. Fiskertorvet.
 26. Nybroegade, hvor b. Assistentshuset og † Sandlisten, som sees i For-
 grunden paa No. 3.
 27. Snaar

27. Snarregade. 28. Magstrade. 29. Lille Knabroestrade.
 30. Store Knabroestrade. 31. Broelaggersgade, hvor † Endeløsgade.
 32. Badstuestrade. 33. Hyskenstrade. 34. Naboeløsgade.
 35. Raadhuisstrade. 36. Sluteriegade. 37. Nygade.
 38. Skovboegade. 39. Kladeboderne. 40. Skindergade.
 41. Nørregade, hvor † Universitetet.
 42. St. Pedersstrade, hvor † Walkendorfs Collegium.
 43. Studisstrade. 44. Vestergade. 45. Friderichsberggade.
 46. Lavendelstrade. 47. Farvegade. 48. Vandkunsten.
 49. Gaasegade. 50. Hestemøllen. 51. Rattesundet. 52. Smedebakken
 53. Store Larsbiørnstrade. 54. Lille Larsbiørnstrade.
 55. Tegsgaardstrade, hvor † det afdækkede Hiørnehuus paa No. 5.
 56. Michelbryggersgade. 57. Hendrikshrensengang. 58. Larsleystrade.
 59. Ved Nørrevold. 60. Ved Vester vold.
 61. Løngangstrade, hvor † Bartouhospital med dets Kirke.
 62. Stormgade, hvor † Frueløstret. 63. Vigandsgade.
 64. Vrindsensgade. 65. Kalleboderne.
 66. Friderikholms Kanal, hvor † Kronprindsens Palais.
 67. Den philosophiske Gang. 68. Skidentorvet. 69. Store Fiolstrade.
 70. Lille Fiolstrade. 71. Friderichsborggade. 72. Tornebustgade.
 73. Rosenborggade. 74. St. Gertrudstrade. 75. Kultorvet.
 76. Rosengaarden. 77. Pustervig. 78. Peder Hvidfeldtsstrade.
 79. Skidenstrade. 80. Landemærket. 81. Slippen.
 82. Nabenraae. 83. Lille Riøbmagergade.
 84. Store Riøbmagergade, hvor † Regentens og † † Posthuset.
 85. Lille Kannikestrade, hvor a. Borkens og b. Eiersens Collegium.
 86. Lille Kannikestrade. 87. Klosterstrade. 88. Reisergade.
 89. Trompetergangen. 90. Lovstrade.
 91. Uhsfeldts Plads, med † hans Stamstøtte. 92. Tugthuussporten.
 93. Graabrødrestrade. 94. Koffegade. 95. Store Hellig Geiststrade.
 96. Lille Hellig Geiststrade. 97. Springgade. 98. Myntergade.
 99. Klareboderne. 100. Bognmagergade. 101. Store Bronstrade.
 102. Lille Bronstrade. 103. Pilestrade. 104. Kronprindsensgade.
 105. Svertegade. 106. Store Regnegade. 107. Lille Regnegade
 108. Sillegade. 109. Antonistrade. 110. Christenbernikostrade.
 111. Gammel Mynt. 112. Dibrif Badskjærs Gang.
 113. Store Grønnegade. 114. Lille Grønnegade eller nye Adelgade.
 115. Peder Madsens Gang, deri † Pistolstrade. 116. Gothersgade.
 117. Adelgade. 118. Borgergade. 119. Helsingøersgade.

120. Sorte Christians Krog. 121. Dronningens Tvergade, der
 † Dronningens Palais. †† Abel Cathrines Hospital.
 122. Prindsensgade. 123. Sølgade, hvori † Kasernerne.
 124. Rigenegade, hvori † Guldhuset. 125. Nyeboder, hvor Matroserne boe.
 126. Stokhuus Længden, hvor † Stokhuset, hvori Slaverne ligge om Matten.
 127. Stokhuusgaden. 128. Grønland.
 129. Store Kongensgaden, hvor † Opfostringshuset.
 130. Akademiegaden, hvor † Landkadet Akademi.
 131. Bredgaden, hvor a. Hertogens af Augustenborgs; b. Grev Bernstorffs
 og c. Grev Schimmelmanns Palais; d. den ene Side af Friderichs
 Hospital. 132. Friderichsgade.
 133. Amaliegaden, hvor a. Almindelig Hospital; b. Classens Bibliothek,
 c. Aconchementhus; d. den anden Side af Friderichs Hospital.
 134. St. Annaplads. 135. Store Strandgade.
 136. Lille Strandgade. 137. Toldboegade. 138. Questhuusgade.
 139. Nyehavn. 140. Toldbodveien.

Til Christianshavn fører † Knippelsbroe; der ligger:

1. Langebroegade.
2. Lille Torvegade.
3. Strandgade, hvor a. Asiatiske Compagnie; b. Dokken.
4. Store Kongensgade.
5. Lille Kongensgade.
6. Lille Sophiegade.
7. St. Annagade.
8. Baadsmændsgade, der † det borgerlige Exerceerhus.
9. Overgaden neden Vandet, hvor † Laboratorium.
10. Overgaden oven Vandet, hvor † Søe-Quæsthuset.
11. Torvet, hvor a. Forbedringshuset og b. dets Kirke.
12. Store Torvegade.
13. Store Sophiegade.
14. Dronningensgade.
15. Prindsensgade.
16. Lille Amagergade.
17. Store Amagergade.
18. Voldstræde.
19. Nebslugerbanen, derved † Appelbys Plads.
20. Den Amager.
21. Almindelige Handels-Compagnie.
22. Bodenhofs Plads.
23. Christiansholm.
24. Søe-Arsenalet.
25. Krigsskibenes Havn.
26. Nyeholm.
27. Bartegnet.

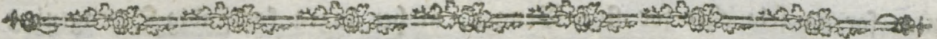

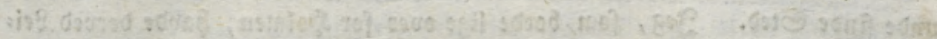
B.R.H.

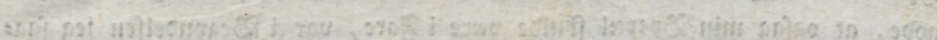
KIØBENHAVN.

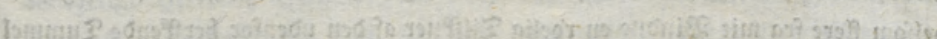
100 500 1000 Aln
Linde ft

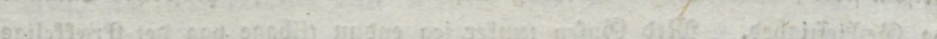

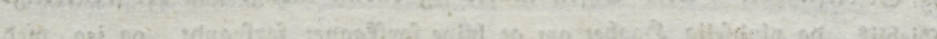

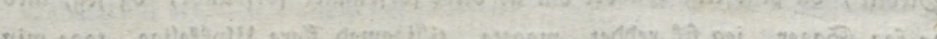

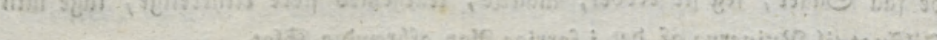

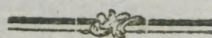

Utroeligt, ja næsten unuueligt maatte det forekomme enhver, at den Ild, som begyndte paa Gammelholmi den 5te Junii 1795, skulde, uagtet de ypperlige Brand-Anstalter i Hovedstaden Kjøbenhavn, og den derved herskende Orden, i den korte Tid af nogle Timer kunde gribe saa vidt om sig, giøre al menneskelig Hielp frugtesløs, og anrette saa almindelig en Ødelæggelse; men en bedrøvelig Erfaring har desværre saa føleligen overbevist os om det modsatte af denne tilsyneladende Unuuelighed, at Ilden, Ødelæggelsen og sammes nærmeste Følger aldrig vil kunne udslettes af de derved Tilstedeværendes Erindring. Da jeg, som strax i Begyndelsen blev overfaldet af Ilden, og hele Branden igiennem var uden Boepæl, var selv Dievidne paa de fleste Steder, saa kunde jeg maaskee vare istand til at give de Fraværende og Efterkommerne en Idee om denne mærkværdige og sorgelige Begivenhed, hvis mine Kræfter dertil vare tilstrækkelige. Sandhed og Følelse, uden Overdrivelse og Udpyntning, skulde imidlertid lede saavel min Pen, som min Gravstif.

Begivenhederne paa de uslykkelige Dage den 5te, 6te og 7de Junii fulgde saa hastig paa hinanden, og indbefattede saa meget, at det vil være vanskeligt at give nogen sammenhængende Beskrivelse derom. Ved Ildens første Udbrud kunde vistnok ingen formode dens paafølgende saa frygtelige Omfang, og siden, da den tog saa pludselig Overhaand, var enhver saa interesseret derved,

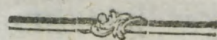

enten for sig selv eller for sine Venner, at her ingen koldsendig Betragtning kunde finde Sted. Jeg, som boede lige over for Holmen, havde derved Leilighed til at lægge Merke til Ilden lige fra dens Begyndelse; langt fra at formode, at ogsaa min Boepæl skulde være i Fare, var i Begyndelsen jeg saavel som flere fra mit Vindue en roelig Tilskuer af den udenfor herskende Tummel og Gesskiefighed. Med Gysen tænker jeg endnu tilbage paa det skrækkelige Dieblif, da pludselig Haabet om at blive forskaaet forsvandt, og jeg, med de faa Sager, jeg fik reddet, maatte, tilligemed flere Ulykkelige, tage min Tilflugt til Ruinerne af det i forrige Aar afbrændte Slot.

Det var omtrent Klokken 3 om Eftermiddagen, da det begyndte at ryge paa Holmen bag ved Hoved-Magazinet. Ilden begyndte i den saa kaldte Dællehauge, et Sted, hvor meget faa Mennesker have at bestille, og som ikkun tienede til Dplag for Skibstømmer. Det er derfor endnu indtil denne Dag næsten ubegribeligt, hvorledes det var mueligt, at der kunde komme Ild, og derfor stod man længe i den Tanke, at den maatte være anlagt. Lidt efter lidt hævede Røgen sig sortere og tykkere op bag over Admiralitets-Bygningen, og fordunklede Lufien. Indgangen til Holmen var i de første to Timer sperret for enhver, som ikke var Officeer, Matros eller Soldat, da man der ikkun vilde modtage Arbeidere, og ingen erkesløse Tilskuere. Landsoldaterne, som just i de Dage vare komne til Byen for at exercere, hjalpe tildeels troeligen saavel her, som andensteds under Ildbranden.

Da ingen kunde faae nogen rigtig Kundskab om Tilstanden paa Holmen, efterdi alle de, som bleve indladte, vare alt for beskiefrigede, til at kunne give andre nogen Beretning derom, saa vare alle udenfor Holmen uirksomme og tildeels ubekymrede, og ingen tvivlede paa, at de velindrettede Brand-Anstalter, og Matrosernes raske Virksomhed jo skulde være istand til at quæle Ilden endnu i Fødselen. Endnu mere blev man bestyrket i denne Sorgløshed,
ved

ved at see Regen adskillige Gange betydelig formindskes, saa at man allerede ventede paa, snart at faae den trostelige Efterretning, at al Fare var forbi. Nogle Adjutantere og Courerere bleve i Hast sendte ind fra Frederiksberg, det Kongelige Herstabs Sommer-Residenz, for at faae at vide, hvad den stærke Reg, som derfra kunde sees at svæve over Byen, betydede, og man gav allerede beroeligende Svar. Pludselig saae man imellem Kl. 4 og 5 den ene Halvpart af det lange Magazin at udstømmes: alle dets Luger og Tagvinduer bleve aabnede, og Seil og Tongværk nedkastede, som derpaa ved Vaade blev bragt bort paa Kanalen. Næsten paa samme Tid bleve Meublerne fra den Gaard paa Holmen, som Equipagemesteren beboede, udflyttede, og alle, som kunde komme til og havde Tilladelse dertil, hialp at transportere samme til Holmens Kirke, hvorfra dog alt snart maatte bringes videre, da Ilden ogsaa truede at odelægge den, endskient det dog, hvad denne Kirke angik, allene blev ved Faren. Luften var nu i Nærheden af Magazine allerede saa heed, at en Neptunstatue af Træ, som udgjorde Taarnspidsen af den store Pavillon paa Magazine, antændtes af sig selv. Denne Pavillon delede Magazine i tvende Dele; i den var ovenpaa Modelkammeret, hvorfra i største Forvirring ikkun lidet blev reddet, da derimod Archivet i den underste Etage, som var hvelvet, stod sig. Det varede ikke længe, saa stod hele Magazine i lys Lue paa den nordlige fjerde Deel nær, som formedelst de stærke Afdelinger af Brandmure blev frelst. Ved dette brændende Magazine og ved Ilden af nogle hundrede Favne Brænde, som laae paa Holmen, blev Egnen omkring Kanalen saa heed, at den næsten var utilgængelig. Adskillige Huse sammesteds gik derfor næsten paa een og samme Tid i Brand. Gnisterne udbredte sig nu i hele Atmosfæren, og ved den stærke Østsydostvind bleve samme drevne hen over en stor Deel af Byen. Det syntes, som om alle Huse kun behøvede at føle Barmen, for strax at gaae i Brand. Paa Huse, som ved flere Gader vare skilte fra Ilden, tændte allerede Trægavlene og Tagrenderne sig tidligere, hvortil den stærke Sommerhede maaskee ikke lidet bidrog, men da Solen skin-

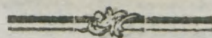

nede, kunde man ei blive det vaer, førend allerede en større Flamme viiste sig. Saaledes brændte det alt Klokken & nogle Steder i Lare- og Reverentegaden, hvor jeg med en Ven hialp at slukke, uden at det endnu faldt mig ind, at jeg selv maatte være betænkt paa at redde min Eiendom. Meget saa tænkte ogsaa den Gang alvorlig paa Redning af deres eget. Man stode paa den Sikkerhed, Admiralitetet og hosstaaende Huse syntes at love sig, siden de der hiem meherende dog, da det brændte bag ved dem, bedst maatte fiende Faren.

Efter en halv Times Forløb vinede man en liden Flamme fra den mindre Taarnkuppel paa St. Nicolai Kirke, hvilken ved det klare Soelskin imellemstunder gandske forsvandt. Kun en Smule Røg viiste de endnu tildeels ubevægede Tilskuere, at der virkelig var Ild. Vinden blæste stærkt fra Østsydost, men istedetfor at slukke Ilden, som endeel i Forvirringen syntes at indbilde sig, vorede samme derved viensynligen til en stærkere Flamme. Alt kom nu efterhaanden i Bevægelse; mange ilede til Holmen, for derfra at skaffe Hielp og Sproiter, hvilke alle vare i Brug der; andre begyndte alvorlig at tænke paa at redde, hvad de eiede; nogle løb forvirrede om efter Hielp, uden egentlig at vide, hvorledes og hvor de skulde finde den; endeel stode bedøvede og stirrede uafbrudte paa Taarnet, i det Haab at Flammen ikke skulde gribe videre om sig; sand Landsnærhedsfølelse savnede man næsten aldeles i de flestes Handlinger. Nu slog Flammen som en Lynild hen imellem Hvelvingen og Taget paa Kirken til det store Taarn, og strax brændte ogsaa dette i Midten. Udgangen til Spidsen blev derved gandske spærret, almindelige Sproiter kunde her formedest Hviden ikke anbringes, og disse vare desuden enten paa Holmen, eller i Arbeide ved de derved liggende Huse. Man ilede nu til det saa meget berømte Trykværk, hvilket skulde gjøre sin bekiendte store Virkning, og redde Kirken med dens Taarn og de omliggende Huse, hvilket for endeel Aar siden var skeet ved Ildbranden i en stor nærliggende Bryggergaard. Efter Beskrivelsen kunde det

Bassin rumme 400 Tønder Vand, som ved velanbragte Rør blev ledet derhen. I en Strækning af 800 Fod gav dette Trykværk hver Minut een Tønde Vand af sig, ledet til 600 Fod 2 Tønder, til 400 Fod 3 Tønder, og til 200 Fod 4 Tønder Vand i hver Minut. Baade Gravværende og Tilstedeværende satte stor Tillid dertil, men heri bleve de desværre skuffede. Enten kunde man sirax i Begyndelsen, maaskee formedelst Opsynsmændenes Gravværelse, ikke faae Neglen, eller Trykværket var ikke i brugbar Stand, eller andre Aarsager, (hvoraf Rygtet, til Vanære for nogle Embedsmænd, bragde adskillige i Omleib, hvilke alle vilde blive for vidtlofrige her at anføre) have været i Veien; nok, denne store Hielp blev slet ikke brugt, og Tiden, da Taarnet skulde have været reddet, blev spildt. Enhver Tilstedeværende maatte nu være betænkt paa egen Sikkerhed, da man snart maatte alle Dieblikke vente at Taarnet faldt. Denne skrækkelige Forventning blev og meget snart opfyldt. Den øverste Fierdedeel, eller Taarnets Spidse, sank uberørt af Jlden, da den mellemste Deel havde mistet sine Kræfter til at bære den; den brændte først tilligemed de omliggende Huse, hvorpaa den var falden. Denne gamle gothiske Kirke, som var bleven staaende i den forrige store Jdebrand 1728, blev nu med dens prægtige Taarn i mindre end 5 Timer saa gandske et Noy for Jlden, at end ikke Ligene i Gravene bleve forskaanede.

Nu tænkte man ikke mere paa at slukke; enhver var kun betænkt paa at redde sit eget, eller at hielpe sine Venner. Rødsel og Bestyrtelse blev stedse almindeligere; alle løbe forvirrede imellem hinanden, alle vilde hielpe og redde, og den ene løb den anden i Veien. Den hele Egn imellem Holmen og Nicolai kirke, der bestod af mange Gader, Stræder, Afkroge, og tildeels var stærkt beboet af den ringeste Borgerklasse, lignede en omrørt Myreme. Tilflugtsstederne for de fleste vare de nærmestliggende store Pladse. Endeel, som det lykkedes at faae Bogne, flyede til Christianshavn, en fraliggende Deel af Staden, andre til Forstæderne, og endnu andre toge deres Tilflugt til

til Steder i Byen, som vel vare langt borte fra Ilden, men dog laae under Vinden; og hoorfra de den næste Dag atter af Ilden bleve forjagede. Mange bragde af Mangel paa Tid deres bedste Meubler til Slotskanalen, for at lade samme transportere bort med Baade; men da dette ikke kunde skee hurtigt nok, blev en stor Deel deraf, saavel ved Ilden selv, der rasede i Nærheden, som og af den nedfaldende Ildregn, der næsten strakke sig over den halve Bye, et Offer for Luen. Hielp var ikke at faae; Bogne og Mennesker, Ild og Røg sperrede paa nogle Steder hele Gader, saa at man ofte hverken kunde komme frem eller tilbage.

Paa Holmen var man omsider saa lykkelig, med alle de der forenede Kræfter at sætte Ilden Grændser, og de store Magaziner, som vare opfyldte med Beeg, Tiare, og flere brændbare Materialier, bleve, da samme laae bag Vinden, lykkeligviis sparede, saa at den hele der anrettede Skade ikke vurderes heiere end omtrent een Tonde Guld. Havde Vinden dreiet sig, og disse Magaziner vare blevne antændte, vilde det have seet farligt ud for Flaaden, og Skaden var bleven uberegnelig. Admiralitetsbygningen og den hosliggende Boelig for Admiralen, hvor man i Forstningen var for sikker, bleve ganske fortærede af Ilden. Den høie Sidemuur af Admiralitetsbygningen frelst Holmens Kirke, som man allerede havde opgivet; til dens Redning bidrog maaskee de derimellem staaende Træer ikke lidet. Omendstønt nu næsten alle Huse ved Kanalen fra Kongens Nytorv af indtil Svaldergaarden og de fleste Gader, som laae i mellem disse og Nicolai kirke, stode i Brand, gjorde man dog fra Holmen af et Forsøg paa, at bedække med vaade Seil det i Forgrundens venstre Side paa Kobberet No. 1. paa Hjørnet af Admiralgaden liggende Huus, som tilhørte en Wiinhandler, og søgde tillige at redde det ved at spreite paa de næstliggende Huse; men, som man let kunde forudsee, forgieues, i det den bageste Deel gik i Brand medens man slukkede Ilden i den forreste. En anseet Mand, som boede i denne Egn af Byen, befandt sig med sin Familie paa sit

Eyststed to Mile fra Byen. Om Aftenen saae han den over Byen svævende Røg, og vilde strax have ileet derhen, men lod sig af sin Kone overtale at bue til om Morgen; han kom, og fandt hele sin Eiendom i Aske.

(Kobberstykket No. 1 viser, hvorledes Ilden omtrent Klokken 10 var at see fra Slotspladsen). Gandske i Baggrunden seer man her det Halve af Magazinet ved Kanalen tilligemed Frontispicen af den i Midten liggende Pavillon ødelagte; endnu brænder Bolværket ved Kanalen lige ned til Vandet. Bag ved de ødelagte Mure af dette lange Magazin fremtrænger sig en tyk sort Røg fra Steenkullene paa Holmen; derved seer man Admiraltets-Bygningerne og de hosstaaende Huse i Brand; noget mere foran Holmens Kirke, som blev staaende; lige over for, den ommeldte Viinhandlers Huus, og paa det andet Hjørne en Barbeers Huus. I det paa det sidste Hjørne af Svaldergaarden staaende hvide hvide Huus, der tilhørte Juveler Lindbach, boede jeg dengang. Alle disse Bygninger bleve forvandlede til Ruiner. I Forgrunden seer man Slotskanalen og den derover gaaende Holmens Broe med de paa hvert Hjørne staaende Statuer. De derved liggende Skibe ile med at nedtage deres Master, for at kunne komme bort under Broen. Gandske i Forgrunden er Slotspladsen af det et Aar forhen afbrændte Christianborg Slot, hvor man seer endeel af Plankeværket, hvormed Ruinerne vare indhegnede. Igiennem Sø og Røg seer man noget utydeligt den herskende Forvirring. Derhen og til hoire Side mod Christianshavn kørde, bar og slæbde alt, hvad slæbe kunde; ogsaa jez var blandt disses Tal, i det jez søgte at bringe et Malerie i Legemssterrelse af Hertugen af Augustenburg i Sikkerhed, som jeg da havde under Hænder for at stille i Kobber. Noget af Admiraltetets Berienterne seer man i Forgrunden med Protocoller og Papirer; adskilligt saadant (som dog siden befandtes at have været af liden Bigtighed) blev udkastet af Vinduerne paa Admiraltetet, og givet til Priis for Binden. Noget Commanderende sege at anholde enhver

Ledig-

Vedigstaaende til Arbeid. I Forgrunden ved Indgangen igiennem Planke-
værket bliver man een af de meest bekiendte og berngtede af Ullegadens Indvaa-
nere vaer, som driver et Par af sine Nympfer med deres Seng og Punschbolle
for sig. Hans almindelige Titel er Professor, men jeg veed ikke om dette er
i de skienne Videnskaber eller de frie Konster. Hans Forelæsninger blive i
det mindste flittigere besøgt, end mange af de Akademiske, og hans tykke
Mave giver tydelig tilkiende, at han maa forstaae sin Metier fra Grunden af,
siden denne saa godt føder sin Mand.

Efterat Nicolai Taarn var nedstyrtet og derved de omliggende Gader,
saasom Hvelvingen, lille Kirkestræde, lille Færge- og Fortunstræde, næsten
paa eengang antændte, var der ikke at tænke paa Slukning mere, og
nu blev Branden tilfulde rædsom. Bovede man sig ind i de mindre Gader,
som Dybens-, Laxe- og Hummergaden, fra Stranden af, forenede den fra
begge Sider kommende Ild sig saa tilfammen, at hvo der forestiller sig et bræn-
dende Helvede, maatte her troe at see Billedet deraf. Reverentsgaden, seet
fra Kongens Nytorv, fremviiste en ligesaadan Udfigt. Denne Gade brændte
aldeles; ligelødes den ene Side af Biingaardstræde. Af den anden Side var
man saa heldig at vedde en Deel, hvortil den der boende bekiendte Destillateur
Spendrups Omhue for det meeste bidrog. I de harmoniske og det forenede
musikalske Selskabs Værelser var man heller ikke ledig. Men fornemmelig
skal man have de kloge og hurtige Anordninger af Hr. Baron Knuth, Depu-
teret i Admiralitetet, at takke for, at Ilden standsede ved Hr. Conferentsraad
Anfers Gaard. Han beordrede en Mængde Seil og Louge tilbragte fra Hol-
men, hvormed den Side af Gaarden, som stod Fare blev bedækket; og ved
at holde Seilene bestandig vaade, blev samme ei allene reddet, men Ilden paa
den Kant ogsaa sat Grændser. I Biingaardstrædet ved Kirkegaarden havde
maaskee mere kunde blevet reddet, dersom der havde været Hielp nok, men de
paa saa mange Steder fordeelte Kræfter gjorde det umueligt. Allerede var,
som

som før er meldt, om Aftenen tidlig Kirken med dets Taarn ødelagt, da først fældig efter Midnat de derved liggende Huse bag fra bleve antændte og saaledes tillige ødelagte.

Jeg kan ikke her lade uanmerket et Indfald af en Matros; da han fra Kongens Oratorv af saae Nicolaitaarn at brænde, udbrod han: Nu veed jeg ikke mere, hvad jeg skal tænke om vor Herre, da han lader sit eget Huus brænde op, og dette Spillehuus (pegende paa Comoediehuset) blive staaende.

Ved Amagertorv, som er forestillet paa Kobberet No. 2, søgde man at redde Heibroestræde; man anvendte alle Kræfter for at slukke og befugte de allerede i Tagrenderne brændende Huse imellem store Færge- og Heibroestræde, men forgieves. Man lastede, at dette Kevier ikke blev nedrevet; men formedelsk Jhdens hastige Overmagt og den stærke Vind, vilde dette have været umuligt i saa kort Tid, om man end havde fattet denne Beslutning. I Baggrunden seer man Østergade, hvoraf den forreste Deel paa den ene Side indtil Tværgaden blev lagt i Gruus. Store Kirke- og Færgestrædet ved det hvide Huus, samt alle bag ved liggende mindre Gader ere her antændte ved Taarnets Omstyrning. Alle her paa den høire Side hen mod Forgrunden forestilte Huse, hvilke for det meste vare beboede af velhavende Kiebmænd og Kræmmere, bleve et Noo for Luen. Porto-Contoivet, som er at see paa venstre Side, blev skaanet.

Forstillelse og maskerede Handlinger falde ved Tilfælde af dette Slags for det meeste bort. De fleste handle efter Instinct og Natursfølelse, naar de blive overraskede, og fatte i en uventet Forsætning. Man seer her Angest og Forvirrelse sætte enhver i Bevægelse og Virksomhed. Men da Tid til Overlæg mangler, bæres mange ubetydelige Sager bort, medens mange Ting af Værdie gaae i Løbet. Saaledes seer man Damer med Fuglebure, Urtepotter og Skidehunde; Kiebmænd og Kræmmere ofte med ubetydelige smaae Pakker. Forresten redder enhver sit: Rabbineren sin Torah, Jøden sine Klæder,

Amageren og Amagerkonen gribe efter deres grønne Kiøffenurter, som for det meeste ligge i disse her af dem leiede Kieldere; dog seer man ogsaa nogle handle efter ædlere Hiertets Følelser. Saaledes bærer i Forgrunden en Kone sit Barn paa den ene Arm, og med den anden Haand hendes Spinderok, som Middel til at ernære det, medens en større Dreng, forstrækket for Ilden, søger at skynde paa hende. En anden Kone bærer i Mellemgrunden sit Barn, hendes kiereste Klenodie, bort, medens de overalt hinanden krydsende Bryggerkarle med deres Heste og Vandtønder ere færdige at overkiøre enhver Fodgænger. Skulde man troe det mueligt ved sige Scener, at kunde træffe saa roelige Tilskuere, som den Mand, man bliver vaer paa den venstre Side, med Piben i Munden? og dog var dette, saavel her som paa flere Steder Tilfældet. En bedende Kone i Forgrunden lader sig ikke forstyrre af hvad der foregaaer ved Siden af hende — dog man see her Kobberet. Underofficieren, som aflægger Rapport, skildrer sin General Byens farlige Forfatning.

Endnu sprøitede man stedse ved den Side af Amagertorv, som stod i Brand, paa de af Ilden allerede angrebne Huse, da nogle raske unge Kiøbmænd og Kræmmere med Magt bragte Sproiterne over til den anden Side, for dermed at redde samme, da det var siensynligt, at den brændende Side umuelig kunde blive reddet. Et Huus efter det andet blev hastig fortæret, og at standse Ildens Næsen gif over menneskelige Kræfter. Stormende arbejdede Flammen sig nu fra Amagertorv hen ad Vimmelskafret. Skridt for Skridt fulgde man Ilden med at besproite de lige over for staaende Huse, hvorved disse ogsaa næsten alle bleve reddede. De ved den stærke Vind i en Afstand af nogle 1000 Skridt udsprede Gnister forstørrede Faren ikke lidet. Samme Aften, da Høibroestræde endnu knap brændte, antændte Gnisterne allerede en Vinde-Udlægger paa en Bryggergaard i Badstuestrædet, og oplyste der ved den hele Gade. Det bekiendte Petersens Kloster paa Amagertorv lige
over

over for Helliggeisteskirke modstod Ilden meget længe; det var bygget med saa stærke Brandmure, at den ingensteds kunde faae fat. Maaskee havde det her været mueligt at sætte den rasende Lue Grændser, dersom ikke Ildmassen havde været saa stor i Løderstræde og alle derimellem liggende Baghuse. Rundt omkring laae allerede alt i Aske, og man beundrede om Løvedag Morgen denne besynderlige Redning, men den vedholdende stærke Hede fra de næstved og bag til afbrændte Huse, hvorved Fundamentet blev igiennemglødet, antændte imod Middag Kielderen, og denne saa længe staaende Bygning nedbrændte saaledes ogsaa gandske. Dog stode Murene som Klipper ubeskadigede, og blive ogsaa ved Opbygningen igien benyttede. Nogle Huse herfra hos Riibmand Hr. Lorenzen smeltede alle Kobberpladerne til Niebuhrs arabiske Rejsekrivelse, som der stode indpakkede, da derimod i samme Distrikt et af Pap forfærdiget Lotterieskildt blev hængende ubeskadiget paa et Stykke Muur, ligesom og et blaat malet Kræmmereskildt med forgyldte Bogstaver over en Dør blev hængende heelt og holdent.

Rigdomme paa Rigdomme bleve nu i nogle Dieblikke fortærede, hvoriblandt Tabet af det saa kaldte Løve-Apothek vel var eet af de betydeligste i denne Kant af Byen. Lykkelig havde man ved at spræite paa de lige over for liggende Huse, som før er meldt, reddet en Deel af Byen, endog ved Klosterstræde, hvor Dimmelskæftet er snævest, da denne Forsigtighed ikke blev iagttaget ved Nyegade om Eftermiddagen, og Ilden derved sprang over til den anden Side. Herved gik ei allene denne Deel, men endog Skovboegaden, Klædeboderne, og et Stykke af Skindergaden i Brand, ligesom og Trnekirke og Taarn blev udsat for den yderligste Fare. Længe trodsede den ligesaa stærke som smukke Gaard, der tilhørde Hr. Etatsraad og Livmedicus Guldbrand, den Alting rundt omkring fortærende Ild: men, da alt Arbeide og alle Kræfter maatte anvendes paa det nærliggende Taarn, saa blev ogsaa denne omfider ødelagt. I den Tid, Ilden udbred paa Gammelholm, rejste Etatsraaden i

Embedsforretninger til Fredensborg, uden at have hørt noget til Bränden, og ved Hjemkomsten fandt han sit smukke Huus, som kun var forfikkret i Brandkassen for en meget liden Kapital, saavelsom sit udsegte Bibliothek, medicinske Manuskripter, anatomiske Præparater, og physiske Instrumenter edelagte.

Ved denne Ildens Tilbagegang, og ved det, at Vinden ogsaa paa samme Tid dreiede sig noget til Sønden, blev Frygten endnu almindeligere, og alle frygtede. Denne Frygt strakte sig endog til de længst bortliggende Gader, hvor aldeles ingen Fare var at formode saa længe Vinden ikke gandske vendte sig. Den blæste saa længe Bränden varede nesten allene fra Sydost.

Ved Stranden brændte det fra første Aften af ligeledes samme Streg imod Vesten; man spreitede og arbejdede her forgieves. Det var umueligt her at vilde standse Ilden, da det bag ved løbende Løderstræde, hvor Jesdernes Hovedsynagoge ogsaa gik op i Røg, var blevet utilgængeligt, og Ildens Massa var alt for stor. Assistentshuset var man saa heldig, at Arbejdet med at slukke ved forenede Kræfter lykkedes; thi ikke allene dette Huus, men Halvparten af Snaregaden og Compagniestræde, saavelsom hele Nyebroegade undgik derved tykkelig den alt fortærende Lue. I den første Nat og om Løverdags Morgen tidlig blev Assistentshuset allerede udtømmet. Prospektien No. 3 viser Scenen saaledes, som samme om Løverdags Morgen tidlig viiste sig i det andet Huus fra Stormgaden lige for Nyebroegaden *).

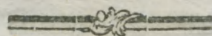
Gandske i Baggrunden seer man her 1) Nicolaitaarn, 2) Kirken, 3) Palais Royal, 4) Veterboden, hvilken tilligemed 5) Assistentshuset blev reddet,

*) Ved dette Blads Forfærdigelse havde jeg først den Hensigt, ved Tal at gjøre Hovedbygningerne kiendelige, og derfor finder man nogle Steder her saaledes anmerkede; men ved de følgende syntes mig dette overflødigt, og ofte det heele til Hinder.

reddet, 6) Høibroe, 7) Murene af det afbrændte Christiansborg Slot; 8) Pandterne fra Assistentshuset, der paa Baade bleve bragte til den anden Side af Slotskanalen, og der opdyngede; 9) den i Forgrunden liggende Sandliste. Ved Udflytningen fra Assistentshuset, hvilket her forestilles i Mellemgrunden, men som formedelt Distanzen er saa småt og næsten utydeligt, saaes en Mængde gamle Kiellinger meget nidkiære med at redde, hvad de havde pandtsat, for at kaffe sig Lotteriesedler, Kaffe og Brændeviin. En, siger man, som vilde benytte sig af den almindelige Forvirring, og fik Lyst til at undvige med en Pakke, blev anholdt af et Par raske Karle, og kastet i Kanalen. Paa deslige expeditte Afstraffelser for skiændig Egennytte fortæller man flere Exempler, der i disse paa Virksomhed saa rige Dage bleve statuerede til Lærdom og Revselse. En Bognmand, som fordrede 25 Rdlr. for en Bogn i Fragt, og paa ingen Maade vilde gjøre det ringere, maatte kiøre for intet, og fik oven i Kjøbet en dygtig Dragt Prygl; fra en anden blev formedelt en ligesaadan uforfæmmet Fordring Tommen revet af Hænderne, og han under endeel Stokkeprygl tvungen til at være en ledig Tilskuer.

Imidlertid var maaffee det, at den ved Assistentshuset sammenbragte Mængde af Arbeidere der udtømmede deres Kræfter, Marsag i, at der ved Raadhuset blev saa meget forsømt, da det dog vel havde lønnet den Umage, det vilde have kostet at redde samme tilligemed Baisenshuset, dets Kirke, Bogtrykkerie og Apothek, samt det hele Strøg hen til Bolden. Her haabede man sikkert at see Ilden standset, som ikke var mueligt ved Hydsken-, Badstue-, Knabroe- eller Broelæggerstræde af Mangel paa Plads, og ved den ringe Hielp man altsaa der kunde anbringe. Omendkiønt man ved enhver Tvergade forgieves havde ventet det samme, smigrede man sig dog med større Forhaabning ved Raadhuusstræde, samt Gammel- og Nytorv, hvor der var saa megen Plads, at tilstrækkelig Hielp kunde have været anbragt; men ogsaa denne Forventning blev uopfyldt.

Allerede

Allerede den første Aften kunde man forudsee, at den saa hastig overhaandtagende Brand sikkert vilde rase indtil Raadhuset; den hele lange Tid saae man den uopholdelig ile derhen. Forgieves spørger man i denne almindelige Forvirring, hvorfor man ikke anvendte denne Tid til at anordne de tienligste Midler, og opbyde alle Kræfter, for her at kunne sætte Ilden Skranker? Wel fandt nu ikke mere den første Overraskelse Sted; Fornuft og Estertanke maatte allerede have indfundet sig, istedet for den forrige Bestyrtelse, man kunde rigtigere bedømme det Nærværende, og med større Sandsynlighed slutte sig til det Følgende. Men, var maaskee Mangel paa Landsnærværelse hos Anførerne, eller de udtømmede Kræfter hos Arbejderne Skyld i, at her intet blev udrettet? Nok, alt blev ødelagt.

I Middagsstunden viiste sig i Nærheden af Raadhuset en saa tyk kvælende Røg, at man paa nogle Skridt ikke kunde see det mindste, og man satte nogle Dieblikke Troe til det forønskete Nygte, at Ilden maatte være standset; men snart blev al Røg fordelet ved den giennembrydende Flamme, og de smigrende Forhaabninger svandt tilligemed den svindende Røg.

Løverdags Morgen arbejdede Ilden sig, lig en giennembrydende Strøm, frem igiennem Bimmelkastet, Broelægger- og Compagniestræde til Raadhusstrædet; intet formaaede i disse smalle Gader at modstaae den alt fortærende Lue. Imod Middag naaede Ilden den Plads, hvor mange smigrede sig med Haabet om at see Ende paa denne Jammer. Igiennem Broelægger- og Compagniestræde kom Ilden tidligere til dette Maal end igiennem Bimmelkastet, hvor den fandt stærkere Modstand, da her baade kunde sprøites og arbejdes med større Held end i de to første Gader. Allerede var den kommen til Slutteriet, som laae ved Siden af Vaisenshuset, da Raadhuset selv blev lagt i Aske. (Hertil hører Kobberstykket No. 4).

I Baggrunden seer man den bag Vaisenhuset brændende Ild, derhos Vaisenhusets Kirke med dets Taarn, og noget nærmere Apotheket. Længere foran det røde Huus paa Hiørnet af Frederiksberggaden, hvor Hr. Nøtger Colsmanns bekiendte Kunst-, Naturalie- og Karitetkabinet i øverste Etage jammerlig blev ruineret og adspaltet. Man seer her blandt andet Trommer, Baldhoen, Geværer og Kaarder nedkastede i en Skynding, hvorved meget blev spoleret, som maaskee kunde været forebygget, hvis der ikke var bleven nølet saa længe med salvorlig Redning. Mangel paa Landsnærøerelse var formodentlig ogsaa Aarsag i, at et Par Bogne bepakkede med Kobberstykker og andre Konstsager, hvilke efter Eierens Befaling ikke maatte føre længere end til Gammelstorv, bleve et Offer for Ilden. Paa venstre Side af dette Blad seer man, hvorledes Vognmændene have spændt Hestene fra, og ere ifærd med at føre dem bort; allerede have Gnisterne antændt Papirerne, og forsildig kommer Eieren ilende til Hielp.

I Midten seer man her det brændende Raadhuus, paa venstre Haand nogle Huse af Raadhuusstræde til Hiørnet af Nyegade, hvor en der boende Jsenkræmmers Bod er at see. Ilden kommer strømmende fra Vimmelkæftet, og skifter en tyk Røg, formodentlig fra Laboratoriet i Apotheket, forud. I Forgrunden sees Springvandet med dets Jerngitterværk, hvor Kierlighed under Billedet af en ung Kone med tvende Børn er forestillet, staaende paa Vandbækkenet.

Ligesom Luften her er opfyldt med Ild og Røg, saa er og Forgrunden oplivet ved mange Mennekkers Virksomhed. Endnu arbejder man forvirret i Baggrunden med at pompe og at bære Vand, og ved Vaisenhuset søger en Præst at opmuntre ved Tilstale de udmattede Arbeidere. Bag ved Springvandet seer man en Flok Vaisenhussbørn, som under Anførsel af deres Lærere og Lærerinder forlade deres Boelig, og blive førte ud til den saa kaldte Blaa-gaard

gaard uden for Nørreport. Imellem disse og den forommeldte brændende Bogn med Konstsager seer man her iblandt endeel Figurer en *****, som bliver ombudet af en Borger at skaffe Seil, som man meente kunde redde Naadstuen og de lige over for staaende Huse. Paa ***** Svar, at det ikke vedkom ham, men Holmenschef, svarede en Tredie med Hænderne i Siden: Hvad Fanden! Kongen lønner jer med 2000 Rdlr. om Aaret, og I gjør ikke engang saa megen Nytte her, som den ringeste Borger; I var værd, at man skulde kaste jer i Stranden. Noget efter fik man rigtig nok Seil, men som uheldigvis vare gamle og tærede, saa at de gjorde langt mere Skade end Nytte.

Mennesker og Heste bleve nu af det vedholdende Arbeide, Hede og Mangel paa Næringsmidler saa medtagne, at mange af de sidste styrtede af Mæthed, og adskillige af de første, som arbeidede over deres Kræfter, bleve syge, og maatte snart efter Branden med Livet bøde for deres Uforsigtighed. Paa venstre Side lade nogle Karle, tvungne af Heden, og begunstigede af den almindelige Forvirring, sig forlede til at slaae Bunden ud paa et Fad Wiin, som de aftappede i Brandspande og gottede sig med, hvilket en Borger-Officer, formodentlig Eier en deraf, Skynder sig at forhindre. Ovenfor bliver et Futteral til et Stueuhr hisset ned af et Vindue. Ikke langt derfra fører en bestøvlet Fetter en Amagerkone bort fra Ilden. Enkelte Stykker af Konstsager seer man her bortbaarne; for Ex. udstoppede Fugle i Bure, store Bøger in Folio, Bassioler, et Par Musquetons, en Barnehest af Træ ic. Af Mangel paa Tid opstabler man andre Ting ved Jerngitterværket om Springvandet, hvor ogsaa allerede et Par Wiinsfade ligge. En Bognmandskarl er ei i Stand til at styre et Par Kæretæste, han havde laant, da hans egne ikke længere kunde gjøre deres Pligt. Noget mere i Forgrunden sees en Dame slæbe paa en Opsats Porcellains-Tallerkener, som hun, uden denne almindelige Angest og Forvirring, vist ikke for mange Penge vilde have baaren over Gaden.

Stand

Stand og Rang med den ofte deraf opkommende Stolthed, blev der i denne Tid slet ikke tænkt paa; Fornemme og Ringe, Rige og Fattige omgikkes hverandre saa selskabeligt og broderligt, som om et fuldkomment Lighedssystem havde været indført; men aldrig saasnart var Ulykken forbi, førend de sædvanlige Følger af Stændernes Forskiel igien lode sig tilshue.

Paa venstre Haand i Forgrunden seer man endeel tvungne Beboere af det tæt bag ved Vaisenhuset liggende Slutterie eller Stadens Arresthuus, som af Vagterne og Soldater blive bragte i videre Sikkerhed. Den Første, som en Vagter har fat i Armen, synes i Fortvilelse med sammenfoldede Hænder uvilkaarlig at lade sig føre bort, da derimod den Næstgaaende trodsig, og en Tredie bedende maae følge den befalende Politiebetient. En lille Jøde søger ved mange Bøtter at udbede sig af en Vagter det, han nu ikke er istand til med klingende Mynt at betale, men denne er sine Pligter troe, og formaner ham, roelig, ligesom de andre Taalmodigere, at finde sig i sin Skiebne. En anden af de Fangne stræber at forskaffe sig sin Frihed, uden at bede om Tilladelse, og benytter sig dertil af det Dieblis, da en tilrullende Vandtønde fylder Støvet af hans egne og hans Ledsageres Støveler, men den raske Vagter, bevæbnet med sin Morgenstjerne, griber ham ved Kioleskudet, medens den skridtholdende Soldat neppe bemerker det. Ved en udmattet Bryggerhestes Styrten i Forgrunden, hvorved den af Slæden nedfaldende Vandtønde, som meldt, ruller hen imod Vagteren, bliver ogsaa en lydig Søn, som efter sin Moders Befaling vilde bære en Kurv med Porcellain bort, kastet overende, hvorover hun skriger til Himmelen om Hielp. Fuld af Frygt og Skræk stiger en ung Pige i største Hast over Jernklæderne omkring Springvandet; man einer et lille rundt Knæ, som ikke lidet forneier den med Kiød derved gaaende Slagtersvend. En Moder bærer i et Sengelagen alt, hvad hun eier og har, og hendes lille Søn holder hende i Klæderne, for at kunne følge med. Et stærkt, ungt Menneske, som, forstrækket over den i Forgrunden

styrrende Hest med blottet Hoved skynder sig bort, bliver af en ældre og mindre Mand anvist at hielpe, da utidig Frygt og Ungdoms Styrke ikke vel passe sammen. Barnepigen, som slæber paa et Rosentræ, kunde snarere tilgives den Frygt, hun viser, ved at trine tilbage. Paa høire Haand paa Hiernet i Forgrunden bliver en Virtuos, som Podagra havde tungen til at bie, indtil en Bogn kunde faaes for at fiøre ham bort, løftet ind i samme; kierlig favner han Pigen, som hielper ham, medens Rudsken byder at skynde sig.

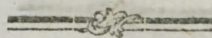
Efter at den i Middagstunden paa Gammeltorv herskende Røg gandske havde adspredt sig, og man tydelig kunde see de omliggende Huse staae i Lue, var Ildens Standsning ikke mere at tænke paa. De fleste Huse i Frederiksberggaden, paa Vestergade og i alle Smaagader og Stræder deromkring, bleve saa betids udbrændte, at Tabet paa Meubler, Huusgeraad og Løsøre var ubetydeligt for de fleste Indvaanere i dette Distrikt. Det meeste blev baaret hen paa Volden, og denne var ligesom hele Philosophgangen og Runddelene fuld af Ioi, saavel oven- som nedentil. Dette offentlige Dplag af alle Slags, der tilhørte baade Rige og Fattige, strakte sig fra Vester- til Nørre- port henmod Gottersgaden.

Henrullende, som Tordenshyer, arbeidede nu en Strøm af Ild sig rasefende igiennem benævnte Gader til Vesterport, og henrev alle omliggende Gader og Stræder med sig i Fordærvelsen. Alle Huse paa den ene Side af Farvegaden og den saa kaldte Smedebakken, Kattesundet, Hendrikshrens Gang og Mikkelbruggersgade brandte næsten paa eengang; det eneste, som blev staaende deraf, var den ene Side af Gammeltorv paa Hiernet af Nørregade. Med største Forundring saae man ogsaa et nyeligt opbygget Huus paa den brændende Side af Farvegaden at blive staaende ubeskadiget, hvortil formodentlig Fugtigheden af de friske Mure var Aarsagen.

Umueligt forekom det mig i denne Tid, at noget Menneske med sunde Arme kunde gaae om i Byen, uden at ralle sine uhyggelige Medborgere en hjælpende Haand, og dog var det Tilfældet. I St. Pedersstræde bad jeg om Løverdags Eftermiddag et Par Kiøbmænd fra Christianshavn, at hjælpe en gammel Mand, der hverken havde Kræfter eller Bistand til at redde sin liden Eiendom; men de undskyldte sig med, at det just var Postdag, og erindrede mig derhos om, at andre Forretninger heller ikke maatte forsømmes.

Da Ilden, som før er meldt, sprang over til den anden Side af Nyesgaden og derved angreb en Deel af Skindergaden, kom paa nye den anden Side af Vimmelkastet i Fare; allerede vare et Par Huse ødelagte, og man frygtede for, at Ilden skulde gaae tilbage, da samme lykkelig blev sat Grændser ved en med stærke Brandmure forsynet Bryggergaard, hvor, som man sagde, Brandfolkene ved en udlovet Belønning af 500 Rdlr. bleve opmuntrede til at anspænde alle Kræfter. (dog siger man tillige, at Betalingen af denne Summe skal være rigtig skeet). Den største Umage og mueligste Anstrængelse for at redde blev imidlertid anvendt paa Fruekirke og Taarn. Her havde man fordeelt nogle hundrede Arbeidere omkring i Taarnet, for i Tide at spreite derpaa, saavel ind- som udvendig. Herved og ved en Sum af 1200 Rdlr., som Hans Kongelige Høihed Kronprindsen skienkede Arbeidsfolkene, blev samme conserveret. Det store Arbeide, man her havde, og som varede over 24 Timer, fordrede næsten overmenneskelige Kræfter; men ogsaa var Redningen her af yderste Vigtighed.

Frygtelig rasede Ilden omkring ved Bolden, udbredte sig om Natten paa høire Side til Studii- og St. Pedersstræde, og medtog store og lille Løvbiørnstræde, og næsten hele Teglgårdsstræde saavelsom en Deel af Nørregade. Af St. Pedersstræde blev en Deel sparet. Med Nød og neppe blev ogsaa Petrikirke reddet, hvilket ikke havde været mueligt, dersom Fruekirke

havde brændt. Studiistrædet blev næsten gandske ødelagt, Bispegaarden paa Hiørnet allene undtagen, som blev skaanet. Her gif ogsaa den siden afdøde Prof. Kråkensteins prægtige og seldne Samling af physikaliske Instrumenter i Løbet. Han var paa sin Enstigaard en halv Miil fra Byen, da han fik Underretning om Faren. Ligesom flere, der ikke vare Diensvidner, holdt han det ogsaa for umueligt, at Ilden kunde gaae saa langt, som fra Holmen til Studiistræde, frygtede tillige for, at Instrumenterne skulde komme til Skade, og saaledes forsømte man deres Redning. Kongen havde allerede affiobt hant dem til Brug ved Universitetet, imod en Livrente til hans Enke. Deres Fortiis var derfor et sørgeligt Tab for Videnskaberne; Eiermanden tog sin Død derover, endskjønt Kongen naadigst garanderede Livrenten.

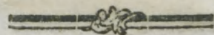
Adskillige gange vare ommeldte Gader saa tilspærrede med Bogne, at det næsten i nogle Timer om Løverdag Middag og Eftermiddag var umueligt at faae noget reddet. Jammer og Beeklage opfyldte Luften. Mange af disse Bogne vare læssede med en Mængde Trævare og andre ubetydelige Ting, som det neppe sønnede Umagen at flytte. Ogsaa paa Bolden og andre offentlige Pladser saae man adskillige fattige Familier leirede med deres hele Boehave, hvis Bærdie neppe kunde beløbe sig til et Par Daler.

Den stærke Vind, som stod lige hen imod Bolden, forte Ilden saa langt ud over den, at Gnisterne floy lige indtil Skydebanen, men lykkeligtvis ingen Skade gjorde. Træerne paa Bolden, som stode her under Binden, forterredes, og mange af de hertil flyttede Meubler bleve endnu der et Nov for Luen. Endeel Meubler bleve, for at redde dem fra Ilden, nedstyrrede bag Bolden, men paa denne Maade saae fordærvede, at de bleve gandske ubrugbare. Denne hele Strækning paa Bolden var Natten imellem Løverdag og Søndag utilgængelig.

Endeligen fik man om Søndag Middag fat Ilden Grændser, og den øvrige Deel af Byen blev befriet fra den Angest, hvori den svævede. Af Erfaring havde man nu lært, at der var intet andet Middel til at standse Ilden, end at nedrive Husene eller afbrøde Tagene. Det eneste Sted, hvor man under Branden havde forsøgt dette, var paa Vandkonsten, og det med meget god Virkning: maaskee, hvis dette var skeet tidligere, Ulykken da ikke havde grebet saa vidt om sig. Kammerpræsidentens Hr. Grev Revenlous virksomme Anordninger havde man fornemmelig at takke for, at her ved Nørrevold nogle Huse, uagtet Eiernes derimod gjorde Foresættlinger, i Hast bleve nedrevne, Ilden derved standset, og saaledes det øvrige Kiøbenhavn reddet *). Denne Herre var med flere andre den hele Tid, Branden varede, nærværende paa de farligste Steder, og tog selv kraftig Haand i med. Man kunde derfor paa Bolden om Søndag Formiddag ikke uden Uregrelse lægge Merke til, at hans ved et saa virksomt Exempel understøttede Begiering til adskillige Forbigaaende om at hielpe med at arbejde, intet frugtede. Nogle Bygnings-Haandværkere skal endog være gaaede bort med de Ord: der maatte gierne brænde en Deel af Byen endnu, desto mere blev der siden at fortiene for dem.

Hans Kongelige Høihed Kronprindsen saavel som de andre Prindser var næsten hele Tiden, saa længe Branden varede, Nat og Dag tilstøde, hvor Faren var størst, og segte saavel ved personlig Medhielp, som ved Tilstale at opmuntre Arbejderne. Allerede den første Aften, da to af mine Venner bar et Stykke af mit Chatol, fik de, da det blev dem for svært, efter Kronprindsens Befaling strax Hielp. I Fruesogns Arbeids-Anstalt befalede Høistfamme Lovendag Eftermiddag at det skulde udtømmes, for at hindre Ildens videre Udbredelse, ifald samme mueligen skulde angribe den deri oplagte Hamp og Hør. Nogle af den der værende Inspektørs Venner bidroge troeligen til Udførelsen af denne Befaling. Hos en anden Inspektør, hvor der ingen Ordre blev givet til at redde, skal alle Senge og andet, han havde under Opsyn, være bleven

*) Stadsbygmesteren Hr. Kirkerup vilste sig her og paa flere Steder meget virksom.

brændt, endskjønt der havde været Tid til at redde samme. Lettelig kunde man, om man havde Lust dertil, finde lignende Exempler paa en upatriotisk Tænkemaade, men Kierligheden til vor Næste vilde intet vinde derved.

Det femte Blad viser en Deel af det ødelagte Partie af Byen, seet fra Nørrevold om Søndag Eftermiddag. En brændende Hytte, og Husene paa Hiørnet af Teglggaardstræde, som man havde dækket Tagene af, vise paa venstre Haand Ildens Grændser. Kaster man Diet hen mod Vesten, seer man alt bedækket med Ruiner. Tykke Mure, hvoremellem enkelte Skorstene ragede frem som Kirkeetaarne, gjorde et besynderligt Indtryk; hist og her brændte det endnu stærkt i Gruset. En Hytte, der var det sidste Offer for det fortærende Element, gav endnu Søndag Eftermiddag de paa Bolden forsamlende Tilskuere noget at bestille. Den var liden, rundt omkring var intet, der kunde tiene Ilden til Næring, uden et gammelt Plankeværk, som bliver brækket ned og slæbt bort. Der var ingen Sprøite tilstede, nogle Arbeidere sagte at rive den ned med Hager, andre at øse Vand paa den med Spande. Folk af alle Stænder havde stilt sig tværtover Bolden ned til Stadsgraven for at række hinanden Vand i Spande. Paa Hiørnet af Teglggaardstræde staaes tre Kielinger om en gammel Tønde, som de alle giøre Fordring paa; en Person iler til, for at skille dem ad og stifte Fred imellem dem. I Forgrunden seer man en Karl med en svær Dragt Stole og andre Meubler, han taber noget deraf, og, da han ikke kan tage det op igien, hjælper Kronprindsen ham selv at bringe sin Dragt i Orden. Bag Kronprindsen seer man nogle Arbeidere med Dragter at vise deres Forundring herover, da de vel vidste, hvor mange af Lydske-lands suaae Fyrster der vilde holdt det for den største Skam, at besmitte deres Hænder ved deslige Handlinger. Herren, der spadserer bag ved med sin Dame, venter længselsfuld, at Kronprindsen skal kaste Øinene tilbage og blive ham vaer, for at han strax kan tage Hatten af. Damen tilkiendegiver ved Armenes Dy-lestelse, at hun ikke er mindre forundret end Arbeiderne.

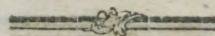
Det

Det var i disse sørgelige Dage et overmaade smukt Sommerveir, og en stærk Hede. Enhver var derfor udmattet; mange søgte at afkøle og udhvile sig i runde Taarn, og om Søndagen fandt man hele Skarer Arbeidere ligge der. Paa høire Haand seer man nogle, der skulde passe paa det biergede Gods, at sove sødt. Skomagerqvenden, som ved det første Træe bærer tillige med en ung Herre en Kurv Bøger ned af Borden, traf jeg adskillige Gange at hielpe med megen Iver. Det var ikke Haabet om Belønning, der tilskyndede ham, ikkun den almindelige Nød bragte ham til at vise herkulisse Kræfter. Aftenen, da Branden begyndte, havde han faaet et Sæt Porcellains Tallykener, som en paa Amagertorv havde givet ham at bære bort. Flere Dage efter Branden søgte han saa længe efter den rette Eiermand, til han fandt ham, og bragte ham sine Tallykener ubeskadigede tilbage. De to unge Herre, som ved det andet Træe paa venstre Haand, af en gammel godlidende Officer blive opfordrede til at hielpe, spørge trodsig, hvem der har noget at befale dem? Ol og Brød blev efter Regjeringens Foranstaltning uddeelt uden Betaling, og man seer her flere syffelsatte dermed. I det forreste Telt seer man en Kone med Albuerne paa Bordet at sidde og drikke; en anden griber ved det andet Træe efter en Kande Ol, som hendes Mand henter hende, han springer gesvindt over en Kiste dermed. Spekhøkeren, som har staaet sit Telt op paa Brystværnet af Borden, faaer dog Gæster, endskjønt han lader sig betale dobbelt for en Kande Ol. Een af disse har allerede begyndt at drikke, den anden rækker han høfligen det fulde Kruus. Barnepiggen ved Buggen viser hendes flittige Madame Brodvognen. En Opshusmand rækker en Mand, der beder ham derom, Brød fra Bognen; Mandens Barn griber ligeledes deresier, ligesom ogsaa Hunden snuser efter Lugten af det friske Brød. En Kone vil stiele Brød bag fra Bognen, men bliver hindret deri af en Matros. Den anden Side af Bognen er omringet af Hungrige af alle Stænder. Rudsffen har ikke siden Unage med at lede sine Heste iziennem Mængden. Ved det første Telt skærer en Pige ved Bordet et Brød, hun havde faaet, imedens hendes

hendes Madame drikker en Soppen, og Manden reder et Natteleie i det midterste Telt. En anden Nige har travelt med en Pakke Sengekæder, som nyeligen ere hende tilbragte af en Karl, der tørrer Sveden af Ansigtet paa sig. De Kiellinger, der sfiendes bag ved ham, hvoraf den ene rækker Armen ud, og den anden slaaer sig med begge Hænder for Brystet, vise ved deres Gebærder, at de saavel som Konen bag ved Brødvognen, og de tre Kiellinger paa Hiernet høre til dem ved Gammelstrand. "Tag Dem i agt Madam! for Deres Klæder," raaber en Officcer foran for Brødvognen til en corpulent Matrone, som om Søndag Eftermiddag vil fra Bolden af vise hendes Datters Ildens Virkninger. — Tag Dem i agt, raaber han, i det han tager Hatten af og byder hende Armen, for ved sin Ansæelse som Officcer, at hielpe hende og hendes smukke Datter frem igiennem Trængselen. Mange honette Folk havde med deres biergedede Sager begivet sig ned i den saa kaldte Kirsebørgang bag ved Bolden, for at undgaae at blive overgabet af enhver Nysgierrig paa den alfare Dei. Noogle Tilskuere beundre fra Bolden Mængden og Forskielligheden af de Menneſker, som havde leiret sig der. Jøden beklager det store Tab, han har lidt, men bliver trøstet med, at det er gaaet saa mange andre ikke et Haar bedre. Den blandede Mængde i Baggrunden er meer eller mindre beſteffiget med at hielpe sig selv eller andre. De flestes Omsorg gif ud derpaa, at skaffe sig Lys, enten for det første i Telt, eller hos deres Benner og Beskiendtere, og at bringe deres biergedede Gods i Sikkerhed. Lige over for den hele Strækning, hvor Ilden har raslet, ere Grenene af Træerne paa Bolden forvisnede. Deres Afkapning siden efter gav Boldmesteren en betydelig Brænde-Tudtøgt.

Bed slige, Gud skee Lov! sieldne Tilfælde seer man, hvor ufaldkomne ofte de bedste, maaskee med meget Hovedbrud i Kabinetterne udkastede Planer og Indretninger ere, saa snart det kommer an paa Anvendelsen og Udførelsen deraf. De efter den uhykkelige Ildbrand i Aaret 1728 efterhaanden giorte

og i saa stor Anseelse og Udtraab staaende Brand=Indretninger og Anstalter, der næsten bleve holdte for useilbare, mistede al Tilroee. Allerede ved den uhykkelige Slotsbrand fandt man samme ufuldkomne og ved stor Ildsvaade utilstrækkelige, endsskønt man den Gang søgte at vedligeholde deres Credit, ved at skyde al Skylden paa Slottets feilagtige Anlæg og dets Størrelse, og fornemmelig, tildeels vel ogsaa med Grund, paa de mange igiennem hele Bygningen imellem Træværket anlagte Kalkelovnsrør; men den sidste endnu bedroveligere Erfaring har overbevist os om de herværende Brandanstalters Ufuldkommenhed. Om nu den hele Indretning behøvede en Forandring, eller om de allerede eksisterende Anstalter bedre indrettede kunde blive tilstrækkelige, overlader jeg til Indsigtsfulde og Sagkyndige at bedømme. Mig synes det imidlertid en Feil, naar den første Commanderende ved en vigtig Sag befatter sig for meget med Detail, af Embeds Iver forledet, vil være selv nærværende alle Steder, og overalt selv lægge Haand paa Værket; dette kan og bør efter min Mening aldeles ikke finde Sted. Han maae hellere, ligesom en General, der fører sine Tropper mod Fienden og vil levere et Slag, holde sig fra Ilden, kun ved sine Adjutantere underrettet om Sagens Tilstand, oversee og lede det Hele, og ved de tienligste Midler søge at holde enhver enkelt Deel af den hele Maskine i bestemt Gang, saa at alle Dele, enhver paa sit Sted, virke hvad de skulde og kunde virke. Jeg troer, at jo mere slige vigtige Anstalter blive anordnede og behandlede efter en stor viselig anført Armees Exempel, desto fuldkomnere maae samme være. Men da maatte heller ikke sees igiennem Fingre med enkelte Personer, naar disse i Farens Tid holdte sig tilbage, foretrak deres egen Interesse for det Almindeliges, eller vel og af Magelighed forsømte deres Pligter. Saalænge ikke patriotisk Aand bestier Enhver i saadanne Farer, saalænge ubetydelige Undskyldninger gielde, og disse ikke engang ved Forsømmelser blive forlangte af de Velhavende, saalænge vil alle Indretninger i Udførelsen staae feil. Man skulde derfor ikke lade Bægtervagten afholde Folk, der indfinde sig ved Ildbrand uden Brynstykke

eller andet privilegeret Tegn, fra at hjælpe og redde, men ubehindret tilstede enhver det, som viser Villie og Mod dertil. Een Frivillig udretter mere end tre Tunnge; men, naar hiin bliver jaget tilbage, og disse forsomme deres Pligter, lider det Hele.

Man anflaaer Antallet paa de opbrændte og ruinerede Huse til 943, og de af deres Boeliger fordrevne Indvaanere paa 25 til 28000 Personer. Det hele Tab bliver vurderet for 46 Tønder Guld. Grundplanen af Byen viser den delagde Strækning af samme med alle de derivarende Gader.

Af offentlige Bygninger brændte: Nicolai kirke med dens Skole og tvende Præsteboeliger, samt det berømte Trykværk; Admiralitets-Bygningen; tre Synagoger; Petersens og Budolphi Klostere; Raadhuset, Baisenhuset med dets Kirke, Bogtrykkerie, Boglade og Apotek; Slutteriet og Balkendorphs Collegium. Herforuden blev den latinske Skoles Bygning ved Fruekirke giort ubrugbar.

Var Ilden i det Hele et skrækkeligt Syn for den tænkende Tilskuer, saa maade den Ulykke og sammes Følger, som traf saa mangen enkelt Borger, have været hans Hierte dobbelt skrækkelige. Uden dectagende Bødselse at kunne skue saa mange Elendiges Nød, og nægte de Nødlidende virksom Hielp, var visse- lig intet Menneffe mueligt. Mangen Olding, som ved Arbeide og søvnløse Nætter havde erhvervet sig en Formue, der nu skulde beskytte ham for Mangel paa hans gamle Alder, saae i disse ulykkelige Dage sin saa snart forhvervede Eiendom blive et Nøv for Ilden, saae sig, da han troede, at kunne tilbringe sine saa øvrige Levedage i Røe, udsat for den meest trykkende Mangel, og maatte bukke under for dette haarde Slag af Skiebnen. Mangen stittig stræbsom Borger, som ved utrættelig Flid i sin Haandtering endelig var kommen saa vidt, at han troede for Fremtiden at have sikket sin gode Kone og sine Børn for

for Mangel, og kunde haabe at leve stedse som en ærlig Mand, saae sig pludselig sat tilbage i den samme Forsatning, hvori han for endeel Aar siden begyndte med Jntet. Hiin haabefulde Yngling, der ved sin elskte Piges Side drømde sig at være den lykkeligste af Jordens Børn, der med de største Forestillinger om Lykke og Salighed saae den Tidspunkt nærme sig, da han ventede at kunne indslutte sin anden Jæg i sine Arme, og vandre sin tilkommende Levetid paa Roser, maatte nu see alle Eftertidens Behageligheder i et Øieblik forsvinde, og den frydefulde Synspunkt rykket langt tilbage. Hiin hulde Pige havde allerede i lang Tid ønsket sin Elfers Skiebne forbedret, seet den werde alt mere og mere blid, og kunde nu sikkert giøre sig Regning paa en hastig Forening, da denne Ulykke indhyllede enhver glad Udsigt i Mulm og Mørke.

Men denne Ulykke fremstillede endnu skrækkeligere Billeder. Mand og Kone, stolende paa de saa meget roste Brandanstalter, gaae om Aftenen ubeskyndede til Sengs, og staae aldrig mere op. Gamle Folk, som vare fødte, opdraagne og ældede i eet og samme Huus, vare til at see enhver Ildløs strax dæmper, og fielden flere end et Par Huse ad Gangen brænde, betragtede en større Ildbrand som en Umuelighed. Venner og Bekjendte, hvis Hielp i Forsætningen blev afflaet, fik siden andre Steder mere end nok at tage vare, og hine Ulykkelige bleve saaledes ei Offer for deres sikre Bantroe. Barfælloner bleve med Meie bortslæbte, Syge og Svage gave deres til Redning ilende Venner selv personlig saa meget at forrette, at deres Ejendom imidlertid blev et Kov for Luen. Mange Ubemidlede maatte, endskjont der endnu var Tid til Redning, dog alligevel see det, de ejede, opbrændt, fordi deres Bøn om Hielp i disse Dage ikke kunde understøttes med klingende Mynt.

Da blandt andre 29 Brygger- og 13 Bagergaarde bleve lagte i Aske, saa var Brød næsten ikke at bekomme, og de i de ulykkelige Dage udmattede

mattede Arbeidere og Brandsidte vare derover ikke lidet bekymrede; men den opmerkssomme Regjeringes faderlige Forsorg affjalp snart denne Nød. Allerede Søndag Morgen bleve adskillige Vogne Ol og Brød uden Betaling uddeelte paa Borden. Nogle 100 Telte bleve først paa Borden, og siden paa Nørrefælled opslagne, og sammes Beboere endog forsynede med frit Brände. Overalt saae man virksom Mennekkelighed. Mange betydelige Understøttelser af Penge, Næringsmidler, saavelsom med Vogne og personlig Hielp, bleve deels frivillig, deels efter høiere Anordning tildeelte alle Ulykkelige uden Forstiel. Snart søgte man, naar man betragtede Ulykken med koldt Blod, at beroelige sig derved, at fornemmelig den fattige arbejdende Klasse havde vundet ved samme, og at Brandkassens Fond, som man anslog til 2 Millioner, siden alle Huse vare forfikkede deri, kom i Omlob. De Rige, som Ilden kun havde berøvet endeel af deres Rigdom, maatte kunne finde dem i deres Tab. Men den mellemste Klasse, af hvilke ikke saa faa saae alt, hvad de med Meisommelighed havde erhvervet, blive et Offer for Ilden, leed ustridig meest, ikke allene herved, men og i Fremtiden ved alle Nødvendigheders tiltagende Priis.

*

*

*

P. S. Disse saa Blade ville være tilstrækkelige til at give Graværende, en, ihvorvel usfuldstændig, Idee om denne ulykkelige Ildbrand. Jeg smigret mig med, at man vil overbære med hvad Usfuldkommenheder, der maatte findes i Foredraget, da ikke Pennen, men Gravstikken er min Hovedbeskæftigelse. Aldrig vilde det have faldet mig ind, at fremtræde som Skribent, dersom ikke Adskillige havde anmodet mig om, at ledsage den korte Forklaring over Kobberstykkerne med en nogenledes sammenhængende Efterretning om hele Ildbranden. Kunde Graværende herved blive satte i Stand til at gjøre sig en Forestilling om hine uheldige Dage, saa vilde mit Arbeide ikke være forgæves.

BR. 6

No. 1

Branden i Kiøbenhavn d 5 Junij 1795

K. J. F. 1795

537
1840

B.R.H.

№ 2

Branden i Kiøbenhavn, den 5 Juny 1795.

537

4 16 409

Branden i Kiøbenhavn den 6 Junij 1795.

No. 3

BRH

532
18403

ERM.

N°. 4

Branden i Kiöbenhavn d. 6 Junij 1795.

L. Ahle fecit

1000 537
1840

Nr. 5

La hôte fecit

Branden i Köbenhavn d 7 Junij 1795.

foto A 537
" 18408

foto A 537
n. 18403

